

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

De oblatio[n]ib[us] [et] decimis Sermo

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

sumus vt tade puenire mereamur vbi est
et iugis atq; pnuua laudatio cu angelis
eu penniter laudatur. Amen.

De oblatioib; z decimis Sermo.

Honora domi

Honora de substantia tua. Proverb. iij.
Om in pcedemi sermone dixim⁹
de laude dei z sibi debita gratia. No
solu aut laudare deuz debem⁹ ex nob. s. ex
pionis nris: sed z ex oib; a nobis possessis.
Nos em ipsoz z oia nra a deo accepim⁹.
i. Cor. iij. Quid hēs qd n accedisti: Sic
aut dicit Ber. Toru debes ei a q toru hēs.
Honozare igit atq; laudare deū debem⁹
no solu ex aia z corp: sed z ex tpali substā
tia ad hui⁹ vite necessitate a deo pcessa. Jo
dicit sapiēs. Honora dñm d suba tua. s. tpa
li. Circa cui⁹ declarationē pteplā de sūt
ares pcpue p considerationes.

Prima ē p̄sideratio faciēde oblatiois.
Secūda est solucio de decimationis.
Tercia est expectēde remuneratiois.

Prima igit est p̄sideratio faciēde
oblatiois. Hī em de conse. di. j. c.
Dis chīan⁹. Dis chīan⁹ pcurat⁹
ad missaz solēnia aliqd deo offerre z du
cere ad memoriā qd de⁹ per moysen dixit
No apparebis i p̄spectu meo vacu⁹. Hec
Greg. Est aq̄t circa oblatōes faciēdas tri
plex consideranda conditio.

Prima est conditio voluntaria
Secūda est conditio obligatoria
Tercia est conditio refutatoria.

Prima est conditio volun
taria. Notādū em fm Tho. ij. q. lxxij.
ar. j. q. nomē oblatōis cōe ē ad oēs res q i
dei cultū offerunt: vlt ad q̄sū mistroz eccle
sie. Et dūt hīno i oblatōes de sui rōne q
offertant voluntarie: fm illō Exo. xxv. Ab
hoīe q offert vlt rone accipiet; eas.

Secūda ē conditio obliga
toria. Pōt em fm Tho. vbi s. ptingere q
aliq̄s ad oblatōes faciēdas teneat pcpue
triplici rōne. P̄ria ē rō p̄uic deputatōis
seu pmissōis. sic cū alicui pcedit hūc⁹ ex
deie vt cert; tpi; certas oblatōes faciat:
qd tā bz rōne celsus. Et sic cū q̄s offert do

natōem inter viuos. vlt cū in testamēto res
linq̄t eccīe aliq̄uā rē mobilē vlt immobilē ip̄
stet solucēda. Secūda ē rō necessarie subue
nitionis: p̄f eccīe vitez vlt mistri necessita
te: puta si mistri eccīe nō hēnt vñ sustē
rent. Tercia est rō ordinarie assuefa
ctōis. Tenent em fideles in aliq̄bz solēni
tatib; ad aliq̄s oblatōes p̄sueras. In his
tū duob; vltimis casib; remāet oblatio q̄
dā mō voluntaria. s. q̄ntū ad q̄ntitatē vlt p̄
ciē rei oblate. Hec ex Tho. vbi s.

Tercia est conditio refuta
toria. Sic em dicit Aster. li. vj. ti. xxxij. Ali
quoz oblatio refutāda ē in criminis sui de
testatiōem. P̄rio siq̄s spōre z sine neces
sitate rebaptizat⁹ ē ab hereticis. Alii obla
tiones biēnio n̄ sūt recipiēde: etiā si penitē
at. vt patz d pe. dist. iij. c. eos q̄s. vide.
Secūdo si sit heretic⁹ vlt receptor hereticorū:
z p̄f h̄ venūat⁹ excoīcat⁹. Et idē est
de q̄libet excoīcato publico. vt pz extra de
heret. c. Excoīcat⁹ itaq; s. Credentes.

Tercio: si in unitate eccīe violauit: nec
emēdare velit. vt pz. xvij. q. iij. c. Dicoz.
vbi phibet recipi oblatio etiā rōta fami
lia dom⁹ illi⁹ q vim eccīe itulit. Quarto
si sit meretric publicā. Deut. xxij. Nō ac
cipies mercedē p̄stibuli i domo dī tui. Et
hoc ē ne sacerdos pctm ei⁹ approbare vide
at. xij. q. v. c. Nō sane. Pōt tñ de turpi lu
cro facere elemosynā. Sile ē de alijs crimi
nib; notozis z horredis. Quinto si sit
vsurari⁹ public⁹. extra de vsur. c. q̄a i oib;

Sexto: si sit raptor obstinat⁹ z inobedi
ens. extra de rap. c. sup. co. Septimo: si
sit oppressor paupēz. j. q. j. c. Nō est putan
da elemosyna. z. xc. di. c. oblatōes. Q̄ta
uo: si sint ad inuicē discordantes z se odiō
nec reuocari p̄nt ad p̄cordiam. vt patz c. c.
Oblatōes dissidētū fratrz. i. chīanoz. nō
q̄ in sacrariū neq; in gazophylaciū recipi
ant. Glo. cū eoz odiū est notozū. Sequit
Sik̄ dona eoz q̄ paupes oppmūt refutā
da sūt. Rō aut q̄re ab istz elemosyne recipi
p̄nt z nō oblatōes hęc est. qz elemosyne fi
unt in occulto de q̄ nihil ad eccliam. vt pa
tet de simo. c. Sicut rurs. Oblatōes hō
in publico faciēde p̄bent: ne exindē p̄
cator consolet: et ne pctm ei⁹ ecclia publi
ce videat approbare.

oblatōibus soluēdis Fo. XCVII

Secunda consideratio soluende de
cimarōis. Vbi tria p̄cipue se offe-
rūt considerāda

Primū est solutionis rō.

Secūm est rōnis determinatio

Tertū est determinatiōis approbatio

Prīmū ē solutionis ratio

Vbi notandū fm Tho. vbi s. ar. vi. q. in
veteri lege p̄mitte offerbant ex sp̄ali cā
sue rōne. s. in recognitionē diuini b̄nificij q̄
aliq̄s se p̄stebat a deo fructus terre recipe.
z iō se teneri ad aliqd̄ h̄mōi deo exhiben-
dū fm illd̄ j. Paral. vi. Que de manu tua
accepim⁹ decim⁹ tibi. Et q̄ deo debemus
exhibere id qd̄ p̄cipuū est: iō p̄mitas q̄i p̄
cipuū aliqd̄ de fructib⁹ terre p̄ceptum fuit
deo offerri. Pertinet autē ad ius naturale
vt ex reb⁹ hōi a deo dat⁹. hō aliqd̄ exhibe-
at ad d̄i honorē: s. q̄ talib⁹ p̄sonis puta sa-
cerdotib⁹: aut de p̄mis fructib⁹: aut in tali
q̄ntitate. Hoc quidē in ye. le. iure diuino de-
terminatū ē. vt ptz Deu. xxv. et A. xvij.
Vide ibi. In noua autē lege diffinit p̄ ordi-
nationē eccleie ex q̄ hōies obligant vt p̄mi-
nas soluat fm consuetudinē patrie z indige-
ntiā m̄strorū eccleie. Hoc ex Tho. Et qd̄ di-
ctū est de p̄mitijs h̄ etiā veritate h̄z de de-
cimis. Iō decime soluende sūt tū p̄pter di-
uini officij recognitionē: tū etiā p̄pter m̄-
strorū eccleie sustentationē. Et q̄ sic dicit
Tho. ij. q. lxxvij. Radix solutionis deci-
marū est debitū q̄ seminātib⁹ sp̄alia debet
tur carnalia. fm illd̄ j. Co. ix. Si nos vob
sp̄alia semināmus: non magnū ē si carnalia
vā metamus. Vā autē q̄i q̄ possidet hō
sub carnalib⁹ continent. Iō de oib⁹ possessis
sūt decime soluende. Quia tñ m̄stri eccleie
maiore curā debent h̄re sp̄aliū bonorū po-
pulo p̄ponēdoz q̄ sp̄aliū colligēdoz. Iō
ap̄ls voluit nō vti p̄tate sibi tradita a d̄no
vt s̄z acciperet stipēdia vic⁹ ab his q̄b⁹ euā-
gelij p̄dicabat ne daret aliqd̄ impedimen-
tū euāgelio chr̄i: nec tñ peccabāt illi q̄ ei nō
subueniebāt. alioqn̄ ap̄ls corrigere nō omi-
sser. Sicut etiā laudabilr m̄stri eccleie de-
cimās nō req̄runt vbi sine scādalo req̄ri nō
possent p̄p̄t dissuetudinē vel p̄p̄t aliā cau-
sam nec tñ sūt i statu dānationis q̄ nō solu-
unt in illis loc⁹ in q̄b⁹ ecclesia nō petit nisi
forte p̄p̄t obstinationē animi habētes vo-

luntatē nō soluēdi etiā si peterent. Hec Tho.
Est tñ notādū q̄ duplices sūt decime: q̄
dā p̄diales q̄ pueniūt ex his p̄dijis q̄ debē-
tur d̄ fructib⁹ inq̄ntū pueniūt ex diuino mu-
nere. Iō nō debet pus deduci tributarz s̄
cū operariorū q̄ soluant: s̄z aī oīa solui de-
bent decime ex integz fructib⁹. Alii sūt p̄-
sonales q̄ debent ex negocio artificio mili-
tia piscatione vcnatiōe: de molēdinis: la-
pidicinis metallarijs: z h̄mōi. Et ad istas
vt dicit Tho. vt s. ar. ij. tenent hoies fm cō-
ditionē patrie z indigētā m̄strorū. Vnd̄
Aug. di. et h̄r. xvj. q. j. c. Decime. De mili-
tia de negocio z de artificio reddē decimas.

Secūdo consideranda ē rōnis

Pr̄te determinatio q̄ntū vicz ad decimaz
p̄tō. Vbi notandū fm eundē Tho. vbi s.
q̄ in veteri lege p̄ceptū de solutionē decima-
rū primū erat morāle iditū rōni naturali q̄
dicit q̄ his q̄ diuino cultui m̄strant ad sa-
lutē tot⁹ ppli necessaria victui debēt m̄m-
strari. Iuxta illud j. Coz. ix. Quis militat
suis stipēdijs vnq̄. P̄tīm autē erat iudici-
ale ex diuina institutiōe robur h̄is. s. q̄n-
tū ad determinationē certe part⁹. Ex p̄te
quēri autē siḡbat aliqd̄ in futur⁹: sicut z oīa
alia facta illi⁹ ppli. fm illd̄ j. Coz. x. Vā i
figura p̄tingebāt illis. In q̄ iudicialia cō-
ueniebāt cū ceremonialib⁹ q̄ p̄ncipalr insti-
tuta erant ad siḡndū aliqd̄ futur⁹. Vñ z p̄-
ceptū de decimis soluēdis siḡt aliqd̄ futu-
rū. Quis em̄ decimā dat q̄ est p̄fectionis si-
gnū eo q̄ denari⁹ ē nūer⁹ p̄fect⁹ q̄i p̄m⁹ li-
mel nūerorū: p̄stet q̄i in qdā signo ad se
p̄tinere imp̄fectionē/p̄fectionē s̄o q̄ futu-
ra erat p̄ ch̄im eē expectāda a deo In tpe
igit noue leḡs etiā ē determinatio pris de-
cime soluēde autoritate eccleie instituta. fm
q̄ndā h̄ianitatē vt. s. nō min⁹ ppl̄s noue le-
gis m̄stris noui test. exhiberet q̄ ppl̄s ve-
teris leḡs m̄stris veter⁹ testa. exhibebat.
P̄sertim cū m̄stri noue legis sint maior⁹
ris dignitat⁹ vt p̄bat ap̄ls. ij. Co. iij. Sic q̄
ptz q̄ ad solutionē decimaz tenent hoies p̄-
rim qdē ex iure naturali q̄ntū ad h. s. q̄ a i
q̄ portio dāda est m̄stris eccleie p̄artum s̄o
ex institutiōe eccleie. s. q̄ntū ad determinati-
onē decime pris. Hoc ex Tho. vbi s.

Tertio consideranda ē hu-
iuscensura determinatiōis approbatio. vicz

¶ Ber. de oblatōibus et decīs

q̄ determiare pris. s. decime solutio cadit sub debito mō supradicto q̄ approbat per Aug. et bñ. xv. q. j. ca. Decime. Decime ex debito requirunt: q̄ dare eas noluerit: res alienas inuadūt. Hec ille. Un̄ tales nō solū fures s; z sacrilegi dicēdi sūt. Hierony. Amis̄ q̄ppe rapere furtū est: eccliam fraudare sacrilegiū: aut q̄ ap̄tissimi sceleris est aliqd̄ inde subtrahere oim̄ predonū crudelitate exupat. Hec ille. Ex dicit̄ igit̄ patz qm̄ soluende sūt decime in recognitionē diuini bñficiū qm̄ vitz q̄cqd̄ p̄fectionis i nob̄ est a deo ē. Ipe est em̄ q̄ nos custodit / pa / scit / vestit / z dirigit sic iacob petiuit Bēn. xxvij. Debēt aut̄ cito dari sine tardatiōe. Exo. xxij. Decimas z p̄mitias ne tardatis. Itē de oib; sine diminutione: sic legimus Bēn. xiiij. q̄ melchisedech rex salez dedit abrae decimas de oib; q̄ habebat. Item d̄ meliorib; sine fraudatione. Numeri. xviij. Omnia q̄ offertis ex decimis z in donatiōe dñi sepat̄is optima z electa erūt. Un̄ Bēn. iij. legit̄ q̄ q̄el obrulit deo de p̄mogenitis greg; sui z de ad̄p̄tib; eoz. Et respexit dñs ad abel z ad munera eius. Ad eam̄ p̄o z ad munera ei? nō respexit. Lu? vna cā fuit qz de deteriorib; obrulit. Eccl. xxv. Noli offerre munera p̄ua. Non em̄ sc̄i sc̄ipiet illa. Hec ibi. Decimas aut̄ recipientes nō debēt sup̄flua p̄ se retinere s; deo vacare. Au. xvij. Nihil aliud possidebūt decimarū oblatiōe p̄tenti q̄s in vsus eoz z necessaria sepauit. Item de receptis decimis debēt exhibere misericōdiaz paup̄ib; pupillis z viduis. vt bñ Deu. xiiij. Item vacare debēt decimas recipientes sp̄ualib; z nō mundanis vt bñ. ij. Para. xxj.

Tertia est p̄sideratio expetendere remunerationis: q̄ deuotionē augere d; ad decimas deo p̄soluedas Est aut̄ fm̄ Ray. h̄mōi remuneratio mltiplex Et p̄cipue triplex.

Prima ē remuneratio sp̄ualis vbertatis.

Secunda est corp̄alis sanitatis.

Tertia est sp̄ualis vtilitatis.

Prima ē remuneratio tēporalis vbertatis. vñ postq̄ sapiēs dicit. Honora dñm de subst̄tia tua: subdit. et implebūt horrea tua saturitate: z vino rotularia redūdabūt. et Malach. ij. Infer

te oim̄ decimationē in horreū meū vt sit etibus in domo mea z p̄bate me sup̄ h. dicit dñs. Si nō p̄peruero vob̄ cataractas celi z effudero vob̄ b̄ndictionē vsq; ad abundantiā. Et ibidē añ dicit dñs. Vos p̄igitis me. Et dixit̄. In q̄ p̄figim? te: In decimis z in p̄mitiis: in penuria vos maledicti estis: z vos me fraudat; z p̄igitis gēs tota. Un̄ p̄tz q̄ cā penurie fuit subtractio decimarū. Narrat cesari? q̄ miles qdā dādo decimas suas tante p̄tuit; erat vt ei sūmū ess; studiū illas p̄soluere sine mora. habebat aut̄ vinea q̄ circa decē carrūcas face re solebat annuat in. Tpe igit̄ qdā magis ex dei dispensatiōe q̄ ex aeris intemperie vt postmodū paruit postq̄ collecta est vinea vinūq; ep̄ssum vna tm̄ inuenta ē carrūca: q̄ q̄ audito: miles meoziale p̄bū suo suo re; spōdit di. qd̄ meū erat dñs mihi: tulit ego illi portionē suā nō auferam: vade z va facer dori carrūca hanc p̄ decima: qd̄ z factū est. Eodē tpe german? militis sacerdos qdā larta vinea p̄dictā trāsīcs: cāq; refer tā vuis vidēs: mor ad fratē intras: d̄ negligentia eū arguit dices: q̄re nō dū collecta ē vinea vīa: Rudente illo q̄ collecta ē. sacerdos subiūxit. Nequa q̄: cā plenā vidē. Quēstū igit̄ inuentū est: nec vnq; antea tā vberes fruct; fecerat. Aug. xvj. q. viij. c. Maiores. Maiores n̄r̄i iō cop̄is oib; abū dabant: qz decimas deo dabat; z censū eoz sari reddebāt: mō qz dissest̄ deuotio dei: accessit idicrio fisci: nolū? cū deo partit̄ decimas: mō aut̄ tollit̄ totū. Hoc tollit̄ f̄scus qd̄ nō capit ch̄s. Idē ibidē. q. j. Da bis ip̄io militi qd̄ dare nō vis sacerdoti

Secunda ē remuneratio corporalis sanitatis. Aug. xvj. q. j. c. Decime. Si decimā dederis nō solū abundantia fructuū recipientes s; etiā sanitates corp̄oz p̄sequeris. Hec ille. Un̄ timēdum ē ne p̄ decimarū subtractionē imittat interdū dñs corp̄ales infirmitates z pestilentias.

Tertia ē remuneratio sp̄ualis vtilitatis. Aug. ibidē. De? n̄r̄ q̄ dignat? est nob̄ totū dare: decimā a nob̄ dignat? ē accipere nō sibi s; nob̄ p̄culdubio p̄futurā: nō ḡ dñs de? p̄mitū postulat s; honoz em̄. Glo. grat; vult bñficia p̄cedere nō p̄ p̄cedo

si tñ honore vult hie. Idē ibidē. Qui si
bi aut pñij cōparare aut pctōz indulgen-
tiā desiderat pmereri reddat decimā. Et
itez. Cū em dando decimas z terrenaz ce-
lestia pñia possis pmereri: p auaricia du-
plici bñdictione fraudari. Hec ē em dñi iu-
stissima pñuetudo: vti si illi decimā non
dederis tu ad decimā reuocaris. s. ad pte que
cecidit cū lucifero. Et dicitur igit pte ppe-
rianosolum qz detestabile sit in decimaruz
voluntate fraude cōmittere: qz qz laudabile
deo qz placitū ac hoi vrile atqz fructuosuz
sit decimas bñ z deuote psoluerē. Mira
dei benignitas: vult qdem vt offeras ei de
cimā nō tñ qz indigeat z aliqūe exinde fru-
ctū accipiat: sed vt sic dei tui largitate reco-
gnoscas z tpale inde cōmodū atqz spūale
fructū papias. Studes igit o hō de oibz
bus rebz tuis deū laudare: oblationes ac
decimas sine fraude psoluerē: z teipm sic i-
oibz z p oia diuinis mancipare obsequijs
vt gram ab eo pseq valeas z glām semp
ternā: Amen.

Sermo de sacrilegio.

Sacrilegiū fa-
cis. Ro. ij. Supra fecim⁹ ser-
mones d reuerētia dei z eoz
q ad dei cultū z honorez scificata sūt puta
deloz scis z diebz festiuis z d his qbz il-
lis diebz vacādū ē. Nūc aut s̄monē facturi
sum⁹ d irreuerētia rez sacraz. vt sic opposi-
ta iuxta se posita magis eluceat. Hec at ir-
reuerētia sacrilegiū dicitur. Sic em dicitur tho. ij.
ij. q. xix. Qd illd qd ad irreuerētia rez sa-
craz pñet ad iuriā dei pñet. Res ei sa-
cre dicunt q ad diuinū cultū ordinant. Iō
oē tale hz rōne sacrilegij: qd hz rōne spēa-
lis pcti eo q in eo inuenit spēalis rō defor-
mitat⁹. qz sez violat res sacra paliquā irre-
uerētia. Distinguit̄ at spēs sacrilegij fm
diuersitatē rez sacraz. Attribuit̄ ei scitas
pñis: lo cis: z rebz qbusdā alijs. Scitas
at loci ordinat ad scititatē hois q i loco sa-
cro cultū exhibet deo. ij. Mach. v. Nō ppe-
locū gentē: s̄ ppter gentē dñs elegit locuz.
Iō grau⁹ est sacrilegiū q peccat in psonā
sacra qz q peccat i locum sacru. Tertia at
species q circa res alias sacras cōmittitur:
diuersos habet grad⁹ fm differentiā rerū

sacraz. Inter qz sūmū locū obtinet sacra:
quibz hō sanctificat. Post sacra autē vasa
psacrata ad sacramentoz ministracionez.
Deinde ea q pñet ad ornatū ecclie z mi-
nistroz. deinde ea q sunt deputata ad
stentacionē ministroz z mantenentiā lo-
ci sacri z ornametoz ei⁹ sine sint mobilia
siue imobilia. Hec ex tho. vbi s̄. De h ita
qz triplici sacrilegij genere pauca nō breuit̄
ter dicam⁹ oñdētes qz graue sit atqz dete-
stabile pctm. Resumentes q̄ dicamus qm
triplex est sacrilegiū.

Primū est sacrilegiū psonale.
Secū est sacrilegiū locale.
Tertiū est sacrilegiū reale.
Primū igit ē sacrilegiū psonale q
vici ifert iuriā vel irreuerētia plo-
ne sacre siue qua ledit̄ psona sacra.
Un z coit⁹ exercit⁹ p psonā sacra vel cū p
sona sacra: dicitur sacrilegiū. Est at sacrilegiū
psonale sūmō pe cauidū atqz detestabile
pēipue ppter tria.

Primo ppter timorē diuinitat⁹.
Secū ppter honore dignitat⁹.
Tertio ppter horrore penalitat⁹
Idiō ppter timorē diuin⁹
nitat⁹. vtz ppter timorē z reuerētia ipsi⁹ dei
cui⁹ cultui tales psonē dedicat. Ipse em ē
rex regū z dñs dñan. vt h̄ Apo. xix. Est
ei atredēdū q violētia q fit batulo reg⁹ pu-
nit̄ acti facta eēt ipi regi. vt pte. ij. Reg. ix.
d nūcijs reg⁹ dauid qz pphs filioz amon
deho nesciuit: qd ita Guit sustinuit dauid
q nō qeuit donec oēs ciuitates eoz destru-
risset z de illis talē vidictā accepisset q̄lis
legit. ij. Reg. xij. Iō dicitur Eccl. vij. In tota
aia tua time deū z sacerdotes illi scificata.
et. j. Honora deū ex tota aia tuaz honori-
fica sacerdotes. Un i pmo li. triptite histo-
rie legit q **L**egistatinus baptizat⁹ epōs z
sacerdotes z in sacris ordinibz pmodis ma-
xime honorabat.

Secū ppter honore digni-
tat⁹. s. sacerdotaz z clerical. Sūt ei sacrodo-
tes/pres/patroni/pastores/medici/media-
tores/duces/lumia/doctores z iudices qz
bus oibz reuerētia debet. De sacerdotali
dignitate videre potes ser. d cathedra seri
petri Legim⁹ q cū brū frācise eccliaz qn-
dā itraliz cui⁹ parochial sacerdos p̄cubi⁹

